

Foto: Roy Beusker

Ruud de Graaf:

“ZE ZIJN ECHT NOG NIET VAN ME AF”

Impresario en theaterproducent Ruud de Graaf werd afgelopen jaar geridderd tijdens een verrassingsavond in Schouwburg De Nieuwe Doelen. De Graaf vierde tevens zijn dertigjarig jubileum en kreeg de onderscheiding omdat hij al die tijd al mede verantwoordelijk is voor het behoud van het Nederlands Cultureel Erfgoed. Het zorgt voor meer dan voldoende gespreksstof, zo blijkt bij een ontmoeting met de energieke De Graaf: “We hebben geen idee hoe goed we het hebben in de Nederlandse theaterwereld.”

Ruud de Graaf werd compleet verrast op de avond waarop hij werd geridderd in de Orde van Oranje-Nassau. Hij wist van niets, maar was zeer vereerd: “Ook omdat tijdens de avond bijvoorbeeld 85 theaters vertegenwoordigd waren en de nodige artiesten graag wilden komen optreden. Dat maakt me ook echt extra trots. De motivatie dat ik de onderscheiding heb gekregen omdat ik het Nederlandse cultuurgood probeer te bewaken geeft me natuurlijk ook een bijzonder goed gevoel. Dat is namelijk niet niks.”

Toen De Graaf ruim dertig jaar geleden de eerste stappen in de muziekwereld zette, kon hij het allemaal nog niet vermoeden. “Samen met mijn goede vriend Dick Kooiman was ik verbonden aan een jeugdsociëteit. We gingen de wereld wel even verbeteren, maar kwamen in plaats daarvan een beetje in de muziekwereld terecht. We hadden nergens verstand van natuurlijk, maar beschikten wel over gezond verstand en daarmee bleek je al een heel eind te komen. Zo gingen we op een gegeven moment bandjes regelen en kwamen we in contact met VARA's Willem van Beusekom, met wie we in 1979 het festival Flaterpop gingen doen. Dat bleek ineens een groot succes te zijn en vanaf dat moment ging het snel. Polle Eduard vroeg of ik zijn zaken wilde doen en ik leerde al snel Frank van der Meijden kennen, die manager van Doe Maar was. Met hem ben ik toen ook gaan samenwerken. We hebben samen bijvoorbeeld Flairck gedaan, waarmee we ook al snel internationaal zijn gegaan. De muzikant van het bedrijf is toen heel sterk gegroeid, maar we zagen de theaterkant toch wel als

een stabielere factor.” De Frank Boeijen Groep was indertijd zo'n beetje de eerste popgroep die de theaters in ging, maar ook Flairck volgde al snel: “Dat was meteen een knoepert van een hit”, aldus De Graaf. De samenwerking met Van der Meijden bleef bestaan, maar in 1990 gingen beide heren hun eigen weg. De Graaf: “Ik heb het bedrijf vervolgens bewust verder uitgebouwd middels allerlei vormen van samenwerking, zowel op het gebied van eigen producties, als met producties die we kant en klaar inkochten. Zo is ruim tien jaar geleden ook de samenwerking met Hans Cornelissen ontstaan, waarmee we producties als Pietje Bell, Zeg 'ns Aaa en Op hoop van Zegen hebben gemaakt. En met Peter Ultee heb ik bijvoorbeeld de hele Afrika- en operakant ontwikkeld.”

Ruggengraat

Een veelvoorkomend probleem bij mensen die artistiek bevolgen zijn, is dat ze dan de zakelijke kant minder goed op de rit hebben. “Ik zeg hier juist altijd dat de boekhouding, de financiële kant, de ruggengraat van het bedrijf is. Als je dat niet op orde hebt dan kun je het vergeten. Ik heb zelf een financiële opleiding genoten en heb daar altijd goed op gelet. Wat dat betreft hebben we altijd een goede verdeling van de taken gehad. Ondertussen doe ik dat natuurlijk ook al lang niet meer alleen. We hebben hier nu Suzanne van Dommelen als financieel directeur, die de touw-tjes strak in handen heeft. Dat moet ook wel als je jaarlijks zo'n 2500 voorstellingen per jaar doet in Nederland.” Volgens De Graaf was het niet al te moeilijk om de weg te vinden in de muziek- en the-

aterwereld: “Je groeit er in. Ik was met Frank van der Meijden en Rob de Jong een drie-eenheid. Rob deed Toontje Lager en Frank deed Doe Maar en het Goede Doel. Zelf zat ik meer aan de financiële en organisatorische kant. Maar wisten wij veel... je kan het in ieder geval echt niet meer vergelijken met nu. Toen was het pionieren geblazen. We waren het allemaal aan het ontdekken en dat is uiteindelijk gaan evolueren.”

Tot elkaar veroordeeld

Intussen zijn we enkele decennia verder en is het 'bedrijf Ruud de Graaf' in Nederland de grootste op het gebied van buitenlandse producties. “Natuurlijk willen we ook meespelen op de musicalmarkt, maar het accent ligt inderdaad bij die buitenlandse producties die we naar Nederland halen”, legt hij zelf uit. “Andersom zijn we ook bezig om via ons netwerk Nederlandse producties als Flairck, African Mama's en Slagerij van Kampen naar het buitenland te brengen. Dat netwerk is sowieso ontzettend belangrijk. Hans de Visser houdt wat dat betreft met name de festivals in Europa in de gaten. We werken samen met het festival van Avignon en hebben een eigen kantoor op het festival van Edinburgh, maar er is bijvoorbeeld ook samenwerking met de festivals van Toronto en Adelaide. Via die festivals kom je uit bij mooie internationale producties van hoge kwaliteit. Daarmee kun je jezelf onderscheiden in een markt die op het moment in Nederland gewoon moeilijk is. Je ziet bijvoorbeeld een verschuiving in de kaartverkoop. Mensen gaan nog wel naar de theaters, maar besluiten vaak pas last minute waar

Foto: Andy Doornhein

“Het land barst van het talent, zowel voor als achter de schermen. We hebben de allerbeste technici en onze theaters hebben de beste faciliteiten.”

trekken. Als je hoge toegangsprijzen hebt, dan heb je een probleem. Wij kijken daar ook kritisch naar en ik neem aan dat mijn collega's/concurrenten dat ook doen. Als je 20% minder bezoekers trekt, dan komt dat al snel neer op een dikke vijftigduizend kaarten die minder verkocht worden op een tournee. Het is een interessante ontwikkeling waarbij de branche heel goed moet kijken naar de mogelijkheden en onmogelijkheden.”

Magie

Ruud de Graaf benadrukt dat het belangrijk is om te weten wat er in het vak gebeurt: “Tunnelvisie is het grootste gevaar. Je moet blijven rondkijken en daarom is het zo belangrijk dat je met je collega's – ook al zijn het concurrenten – blijft communiceren. Die bereidheid is er ook van weerskanten. We zijn kritisch op elkaar en maken ook heus wel eens ruzie, maar er is altijd wederzijds respect. Ons systeem dwingt ons ook om dat soort overleg met elkaar te hebben. Je primeurtjes scherm je natuurlijk af, maar respect is er zeker.” Over het niveau in Nederland is De Graaf enthousiast: “Het land barst van het talent, zowel voor als achter de schermen. We hebben de allerbeste technici en onze theaters hebben de beste faciliteiten. We hebben geen idee hoe goed we het hebben in Nederland... we hebben het namelijk écht fantastisch. Ik kom over de hele wereld en nergens is het zo goed voor elkaar als hier. Daar moeten we trots op zijn en vooral een goed gevoel bij hebben.” De Graaf heeft sowieso een goed gevoel wanneer het op zijn vak aankomt. “De magie van ons vak is wat het zo mooi maakt. Niet het gekisbis over wie de meeste kaarten verkoopt, maar de liefde om het vak te willen beoefenen. Het feit dat wij dit mogen doen maakt ons gelukkig en zo moet het volgens mij ook zijn. Ik zou in ieder geval nooit meer iets anders willen. Mijn hele leven is er op ingericht en ik weet dat ik wat dat betreft nooit concessies zal doen. Als je dat stukje magie niet voelt, dan moet je weg gaan uit het vak. Ik voel het nog steeds. Laatst zag ik een voorstelling die zo mooi was dat het me echt ontroerde. Zolang ik dat nog voel zal ik het blijven doen. Ook zo'n onderscheiding stimuleert natuurlijk weer flink. Ze zijn dus echt nog niet van me af...”

ze heen gaan. Ook wij hebben daar last van en dat is ook logisch als je meerdere producten hebt en de marketingbudgetten niet tot de hemel reiken. Je moet daar creatief mee omgaan en zorgen dat je samenwerking met de theaters goed is. Je moet niet alleen de theaters met de problemen opzadelen, maar andersom moet het ook niet alleen bij ons komen te liggen.” Er moet volgens De Graaf een balans in gevonden worden: “Zowel de producenten als de afnemers moeten bereid zijn een stukje van het risico te dragen – we hebben elkaar namelijk ook gewoon nodig. Als wij het niet maken, dan blijven de theaters natuurlijk leeg, maar als er geen theaters zijn, dan hebben wij ook niks om te maken. Je bent tot elkaar veroordeeld, in de goede zin van het woord.”

Kritisch

Toch moeten we met zijn allen de recessie vooral niet gaan 'overdramatiseren', aldus De Graaf: “Het is namelijk wel eens goed om mensen weer even met de voeten op aarde te zetten. Er is in ons vak natuurlijk veel concurrentie. Het gaat allemaal maar om die bezoeker die het geld maar één keer kan uitgeven. Gelukkig merk je dat de bezoeker kritisch is geworden in zijn keuzes en daarom is het goed om in je publieksbenadering af te wijken van anderen. Wij hebben ervoor gekozen om op musicalgebied zo veel mogelijk originele Nederlandse producten te maken. Bovendien richten we ons

dan niet alleen op de echt grote schouwburgen. Onze reismusicals zijn zo gemaakt dat ze ook in een plaats als Stadskanaal kunnen staan. Bij Op hoop van Zegen hadden we een groot en een klein decor, dat we afhankelijk van de grootte van het podium konden inzetten. Op die manier kunnen we dan 'de provincie' ook bedienen. Je onderscheidt je op die manier en die formule blijkt te werken.”

Toegangsprijzen

De Graaf noemt Nederland een buitengewoon pioniersland met een aparte theatercultuur, waarin de nodige veranderingen gaande zijn: “Ik denk dat er over een aantal jaar een paar grote conglomeraties van bedrijven over zijn. De markt is namelijk wel zelfregulerend. Ook belangrijk zijn de opdrachten die de theaters meekrijgen van de lokale overheden. Theaters worden voorzichtiger met inkopen, maar een stad als Amsterdam heeft zich goed geprofileerd. Het is goed dat De la Mar er weer bij komt. Ik denk wel dat een podium als Carré het niet makkelijk gaat krijgen. Ik denk dat daar het beleid op de schop moet op het gebied van marketing en toegangsprijzen. Maar die podia kunnen elkaar ook versterken. Ik weet dat tussen de Stadsschouwburg en De la Mar een goede samenwerking aan het ontstaan is. Het publiek wordt kritischer en kijkt dan ook naar toegangsprijzen en niet alleen naar namen. Dat heeft niet alleen betrekking op Carré, maar dat moet je algemeen